

PEDAGOGINEN PUNTAROINTI – INFORMAATIOTIETOISKU

Pedagoginen hyvinvointi – Wellbeing in teaching and learning

Tulevaisuuden työkyky – hanke 2024 /1

Tietoiskun rakenne:

1. Mitä pedagoginen hyvinvointi on?
2. Pedagogisen hyvinvoinnin kehä
3. Korkeakouluyhteisön pedagoginen hyvinvointi syntyy työ- ja opiskeluhuvinnoinnista
4. Pedagogisen hyvinvoinnin tekijät ja kokonaisuus

Millainen on sinun roolisi korkeakouluyhteisön pedagogisen hyvinvoinnin edistäjänä?

Lähteet ja lisämateriaali

1. Mitä pedagoginen hyvinvointi on?

Työhyvinvoinnin ja opiskeluhyvinvoinnin rinnalle on noussut pedagogisen hyvinvoinnin käsite, joka tarkoittaa pedagogiikkaa, joka luo myönteisiä tunnekokemuksia tukien opetuksen ja oppimisen prosesseja sekä edistää oppijan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kehitystä. (Meriläinen, Lappalainen & Kuittinen 2008, 9 - 10.)

Oppilaitosyhteisön hyvinvointi koostuu sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön että opiskelijoiden hyvinvoinnista. Tätä moniulotteisesti rakentuvaa kokonaisuutta kuvaa Itä-Suomen yliopiston tutkijoiden lanseeraama pedagogisen hyvinvoinnin käsite (Lappalainen, K., Kuittinen, M. & Meriläinen, M. 2008).

Toteutuessaan pedagoginen hyvinvointi tarkoittaa kokemusta niin työn kuin opiskelun ja opintojen sujumisesta.

Pedagogisen
hyvinvoinnin
käsite katsoo
sekä
opettajaan
että
opiskelijaan

- Opettajien ja opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen keskeinen väline on pedagogiikka.
- Korkeakoulupedagogiikka sisältää ajatuksen asiantuntijuudesta, työelämäläheisyydestä ja tutkimusperustaisuudesta (Mäki & Vanhanen-Nuutinen 2022, 7).
- Pedagogiikka toteutuu opettajan toiminnassa ja valinnoissa, opettajien ja opiskelijoiden kohtaamisissa sekä koko korkeakouluyhteisön käytänteissä.
- Tarkasteltaessa pedagogiikkaa oppimisen, hyvinvoinnin ja toimijuuden mahdollistavana vuorovaikutuksena, vuorovaikutuksen laatu nousee tärkeään rooliin. (Pietarinen, ym. 2008, 62.)

- Pedagoginen hyvinvointi on myös systeeminen, opettajan ja opiskelijoiden sekä muiden sidosryhmien ja verkostojen välisestä vuorovaikutuksesta rakentuva kokonaisuus.
- siihen vaikuttaa lisäksi työ- ja opiskeluyhteisön tuki ja vuorovaikutus, emotionaalinen tuki ja turvallinen oppimisilmapiiri/turvallinen tila.
- Keskeisenä näkökulmana on, että opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvointi vaikuttaa ratkaisevasti opiskelijoiden hyvinvointiin ja kokemukseen korkeakoulusta laadukkaana ja turvallisena oppimisympäristönä
- Vaikka opiskelu- ja työhyvinvointi ovat yksilön subjektiivisia kokemuksia ja ilmenevät esimerkiksi jaksamisena ja annettavana panostuksena, voidaan niihin vaikuttaa yhteisön tasolla.
- Keskeistä pedagogisen hyvinvoinnin kannalta tutkimusten mukaan ovat osallisuus ja toimijuus, mahdollisuus kehittyä ja saada tukea.
- Pienet opetuksessa tapahtuvat teot, kuten avoin vuorovaikutus, huomioon ottaminen, tuki ja mahdollisuus osallistua tukevat hyvinvointia.
- Kivisen ja Liikan (2023) mukaan pedagogisen hyvinvoinnin tunnistaminen, edistäminen ja kehittäminen kuuluvatkin jokaiselle korkeakoulun toimijalle.

2. Pedagogisen hyvinvoinnin kehä

Pedagogisen hyvinvoinnin kehä
(Vanhanen-Nuutinen & Aura, 2023)

Pedagogisen hyvinvoinnin kehällä opiskelijoiden opiskeluhyvinvointi, henkilökunnan työhyvinvointi ja työhyvinvoinnin kysymykset sekä pedagoginen hyvinvointi ovat vuorovaikutuksessa keskenään

Avaintekijöiksi korkeakouluuyhteisön hyvinvoinnin edistämässä nousevat pedagoginen johtaminen, yhteiset prosessit ja käytännöt, yhteinen pedagoginen tietoisuus, opettajien osaaminen sekä korkeakouluuyhteisön yhteisöohjautuvuus. Näiden tekijöiden johdosta jokaisella ja jokaisen tavalla tehdä opetus- ja ohjaustyötä on merkitystä hyvinvoinnille. (Vanhanen-Nuutinen, Aura, Kotila, Mäki ja Roos-Salmi, 2023).

Pedagoginen hyvinvointi on käsitepari, jonka kytkös onnistumisen kokemukseen opetuksessa ja oppimisessa on selkeä. Parhaimmillaan kyvykäs pedagogi voi kompensoida osaamisellaan hyvinvointiin ja jaksamisen haasteellisia tilanteita.

Näitä kahta käsitettä, pedagogiikka ja hyvinvointi, voidaan nähdä semanttisesti yhdistävän pyrkimys positiiviseen muutokseen ja kehitykseen.

3. Korkeakouluyhteisön pedagoginen hyvinvointi syntyy työ- ja opiskeluhuvinnoinnista!

Opiskeluhuvinvointi ja työhyvinvointi ovat yksilön subjektiivisia kokemuksia ja ilmenevät esim. jaksamisena ja annettavana panostuksena, työn- ja opintojen sujumisena

Työhyvinvointi

- ...rakentuu työn sisällöstä, sosiaalisesta ja fyysisestä työympäristöstä, linjakkaasta johtamisesta sekä näiden välisistä yhteyksistä
- Hyvinvointia edesauttava pedagoginen toiminta on luonteeltaan osallistavaa ja opiskelijan aidosti kohtaavaa toimintaa.

Hyvinvoiva opettaja toteuttaa työssään pedagogista hyvinvointia

Opiskeluhuvinvointi

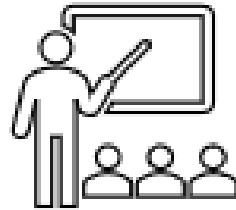
- ...rakentuu opiskelijan omassa oppilaitoksessaan kokemaan hyvinvointiin ja siihen liittyviin yhteyksiin. Avaimia opiskelijoiden hyvinvointiin ovat oppimisen -, työn - ja toimeentulon tekijät.
- Oppiminen ja hyvinvointi kietoutuvat yhteen. Ne voidaan jopa hahmottaa yksilön kehitysprosessin eri ulottuvuuksina: riittävä hyvinvointi on tavoitteellisen oppimisen edellytys. Tästä seuraa se, että onnistuminen ja oppiminen mahdollistavat hyvinvointia edesauttavan muutoksen.

Hyvinvoiva opiskelija etenee opinnoissaan ja toimii opiskelijayhteisön ja ryhmän jäsenenä yksilönä ja toisia kunnioittaen.

4. Pedagogisen hyvinvoinnin tekijät ja kokonaisuus

**Opettajan toteuttamana
ja kokemana**

**Opiskelijan toteuttamana
ja kokemana**

Pedagoginen hyvinvointi on kokonaisuus, joka rakentuu sekä opettajien että opiskelijoiden toteuttaman ja kokemana sekä yksilöllisellä että yhteisöllisellä tasolla.

Seuraavassa kuvassa esitetty nelikenttä kuvaa pedagogisen hyvinvoinnin tekijöitä ja kokonaisuutta.

Opetus ja opiskelu eivät ole toisistaan irrallaan olevia asioita vaan opettajan työ on kohtaamisia opiskelijoiden ja toisten opettajien kanssa. Kummankaan hyvinvoinnin ajattelun ei tarvitse olla toiselta pois, vaan itseasiassa ne tukevat toisiaan.

Tavoitteena on turvallisen tilan periaatteiden, arvostavan vuorovaikutuksen, kohtaamisen, autonomian sekä Universal Design for Learning -periaatteiden (UDL) toteutuminen.

Opettajan toteuttamana ja kokemana

Opiskelijan toteuttamana ja kokemana

Yksilötaso

- Pedagoginen tietoisuus ja -ajattelu
- Peda-osaaminen ja ohjauksellinen työote
- Työorientaatio
- Työhyvinvointi - arvostus
- Resilienssi
- Vuorovaikutus- ja toimintaympäristö

Turvallinen tila
Vuorovaikutus
Kohtaaminen
Autonomia
UDL

- Osaamisen kehittyminen - reflektio
- Opiskeluorientaatio
- Opiskeluhyvinvointi - opiskelukyky
- Ohjaus ja oppimisen tuki
- Minäpystyvyys – resilienssi

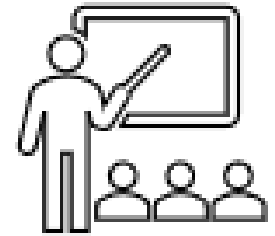
Yhteisötaso

- Pedagoginen johtaminen
- Pedagogiset prosessit ja rakenteet
- Yhteisöllinen pystyvyys - pedagoginen tuki
- Opettajayhteisö - tiimi
- Resurssit

Opiskelu-
yhteisöt
Työskentely-
ilmapiiri

- Osallisuus ja toimijuus
- Yhteisöllinen pystyvyys – palaute
- Opiskelijayhteisöt

Opettajan toteuttamana ja kokemana

Kokonaisuus rakentuu **opettajan toteuttamana ja kokemana**:

- **yksilötasolla**, joka tarkoittaa opettajan pedagogisen tietoisuuden ja ajattelun, osaamisen ja ohjauksellisen työtteen, työorientaation, resilienssin ja vuotovaikutuksen yhdistymistä tukemaan omaa ja opiskelijoiden hyvinvointia.
- **yhteisötasolla**, joka tarkoittaa pedagogisen johtamisen, prosessien ja rakenteiden, yhteisöllisen pystyvyyden, pedagogisen tuen, resurssien ja opettajayhteisön antamia mahdollisuuksia kehittyä ja saada tukea.

Opiskelijan toteuttamana ja kokemana

Kokonaisuus rakentuu **opiskelijan toteuttamana ja kokemana:**

- **yksilötasolla**, joka tarkoittaa opiskeluorientaation, osaamisen kehittymisen, reflektion, opiskelukyvyn ja minäpystyvyyden yhdistymistä tukemaan omaa ja opettajan hyvinvointia.
- **yhteisötasolla**, joka tarkoittaa osallisuuden kokemuksia, toimijuuden vahvistamista, rakentavaa palautetta ja mahdollisuuksia toimia osana yhteisöä.

**Millainen on sinun roolisi korkeakouluyhteisön
pedagogisen hyvinvoinnin edistäjänä?**

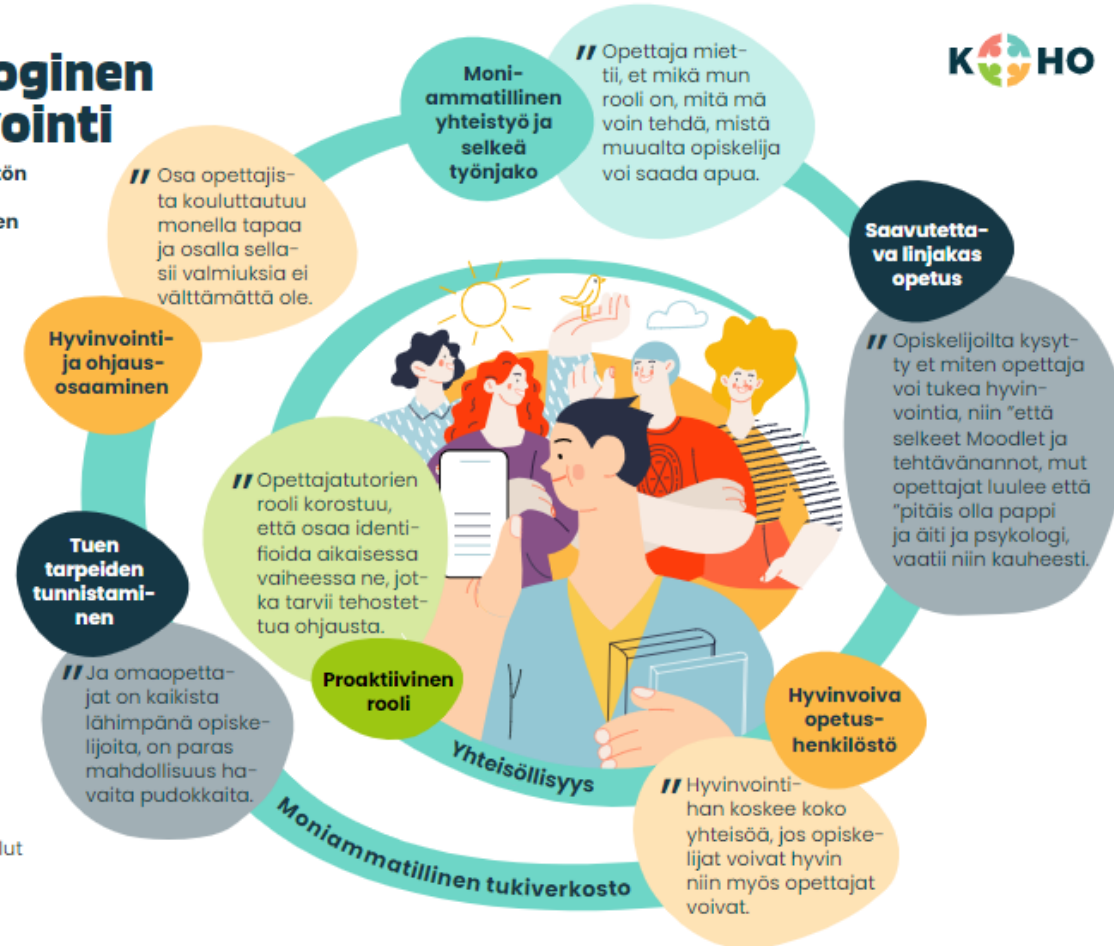

Lähteet ja lisämateriaali

- Lappalainen, K., Kuittinen, M. & Meriläinen, M. (toim.) 2008. Pedagoginen hyvinvointi. Kasvatusalan tutkimuksia 41. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Erkkilä, R. & Perunka, S. 2021. [Pedagoginen hyvinvointi voimaannuttaa ja osallistaa opettajan ja opiskelijan](#). Oamk Journal 26/2021. OAMK Journal, Oulun Ammattikorkeakoulun julkaisuja 26/2021. Viitattu 6.5.2024.
- Kivinen, E. & Liikka, S. 2023. [Pedagogisen hyvinvoinnin kehittäminen itää yhteisissä keskusteluissa](#). Pedagoginen hyvinvointi nousee pedagogisesta tietoisuudesta. Teoksessa Vanhanen-Nuutinen, L. & Aura, P. (toim.) 2023. Opas pedagogiseen hyvinvointiin. Haaga-Helia julkaisut 3/2023. Viitattu 6.5.2024.

Pedagoginen hyvinvointi

Opetushenkilöstön hyvinvointi- ja ohjausosaaminen

LISÄMATERIAALI:

<https://opiskeluhyvinvointi.fi/fi/pedagoginen-hyvinvointi>